

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Vacatione, Amissione, Et Extinctione Beneficiorvm ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

123. An, & qualiter ipso jure olim Vacârine, & hodiedum vacent beneficia præhabita curata per assecutionem alterius curati.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74494](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74494)

l. 6. resol. 6. subresol. 15. à n. 3. citans pro hoc Hojed. de incomp. p. 2. c. 5. si enim vel ob solam hanc tenuitatem reddituum plures earum possint uniri in perpetuum. c. postquam. 16. q. 1. clem. ne in agro. de statu Monachor. & unta uni conferri, multò magis poterunt ob eandem causam tenuitatis, etiam si non uniantur, conferri uni. Hurt. *ibid.* n. 7. ubi tamen n. 9. subiungit, quòd quàmprimùm harum Ecclesiarum aliqua ad pinguiorem statum redierit, teneatur beneficiatus, illà retentà, alias dimittere, juxta c. cum cessant, de appellat. eò quòd dum illa relaxatio juris divini facta ob causam adæquatam tenuitatis, eà cessante denuo intret obligatio illa juris naturæ. Idem est de duobus Episcopatibus, quorum neuter possit pro sua qualitate sustentare suum Episcopum; tunc enim ex Papæ concessione simul haberi possunt. Hurt. *cit.* n. 3. Azor. p. 2. l. 6. c. 10. q. 10. qui tamen id limitat, si nimirum Cathedralis illæ, seu Episcopatus essent ita conjuncti, seu vicini, ut ab uno Episcopo commodè gubernari possent; juxta c. illud. 21. q. 1. sic enim videtur in utroque residere. quæ etiam limitatio videtur observanda in duabus Parochialibus. de cetero dum Parochia aliqua in eo sensu tenuis est, quòd paucos habeat Parochianos (qualis censetur, si non habet 10. Parochianos seu vicinos, id est, familias. Hurt. *loc. cit.* nu. 11. citans Jo-And. in c. fundamenta. de elect. in 6. Cardin. in clem. plerisque. de elect. q. ult.) ea præcisè non est causa sufficiens, ut conferatur actu habenti sufficientem Parochialem, si tenuis illa Parochia aliàs non est tenuis in sustentatione sui pastoris, sed pauca illa oves sustentent illum congruè; etsi præsumatur aliàs, quòd Parochia, quæ 10. Parochianos non excedit, non possit sustentare clericum. Hurt. n. 12.

2. Ad secundum spectat, dum uni conferuntur plures Ecclesiæ curatæ; quia is unus solus magis putatur profuturus Ecclesiæ, etiam absens, sua auctoritate, potentiâ vel doctrinâ & prudentiâ, quàm alius præsens, vel alii plures. Pih. *loc. cit.* sic etiam ad hanc secundam causam, nimirum Ecclesiæ utilitatem reducitur, ut constat ex c. de multa. ubi Innoc. III. in concil. Lateran. postquam pluralitatem curatorum, & dignitatum, & personatum prohibuisset, addit in fine: circa sublimes tamen & literatas personas, quæ majoribus sunt beneficiis honoranda, cum ratio postularit, per sedem Apostolicam poterit dispensari &c. & Joannes XXII. in extravag. execrabilis. postquam sanxisset idem, ne quis obtineret plures dignitates, personatus, officia, Prioratus & beneficia, quibus cura animarum inest, excipit Cardinales, qui serviendo Ecclesiæ universali, singularum Ecclesiarum commoditatibus se impendunt; ac regum filios, qui propter sublimitatem eorum, & generis claritatem sunt potiori prærogativâ gratiæ atollendi: nam tunc non præcisè ob generis nobilitatem vel doctrinam dispensatur, sed quia tales personæ plerumque sunt magis utiles Ecclesiis; & sic hæc dispensatio principaliter & ultimè tendit in publicum Ecclesiæ bonum. Pih. *loc. cit.* nu. 192. citans D. Thom. 1. 2. q. 97. a. 4. ad. 1. Abb. in c. de multa. n. 7. ubi etiam notat Pih. personas literatas in c. de multa. æquiparari sublimibus sive nobilibus, cum scientia verè hominem nobilitet: idque ait etiam in Imperio Rom. receptum, saltem dum personæ literatæ publicum doctrinæ testimonium in universitate aliqua approbatâ, seu doctoratum sunt assecutæ.

Questio 123. An, & qualiter ipso jure olim vacarint, & hodie dum vacent beneficia præhabita curata per assecutionem alterius curati?

Respondeo ad primùm primò: olim ante Concilium Lateran. tertium anno 1180. habitum sub Alex. III. ut constat ex c. referente. de præb. per assecutionem secundi curati non vacabat ipso jure primùm, seu præhabitu curatum; neque etiam quis, si utriusq; simul præsumebat retinere, privabatur utroque, aut etiam secundo; sed astringebatur unum quod malebat, dimittere. Pih. de præb. n. 145. secundò: tempore dicti concilii Lateran. ut refertur ejusdem c. 13. vi cap. quia nonnulli, de cleric. non resid. statuitur, ut recipiens duo curata seu Parochialia priveretur posterius accepto; non quidem ipso jure, sed per sententiam, seu officio judicis, & conferens potestatem conferendi pro illa vice. Pih. n. 147. citans Abb. in cit. c. quia nonnulli, n. 4. Tertio: tempore Concil. Lateran. quartæ habiti Anno 1215. ejusdem c. 29. ut refertur c. de multa. de præb. statuitur ab Innoc. III. ut quia dictæ decretales illæ, quia nonnulli propter quorundam cupiditatem expectatam non ferebant utilitatem, deinceps, quicumque beneficium curatum jam obtinens alterum etiam curatum receperit, ipso jure privatus sit prius obtento; & si utrumque simul retinere contenderit, etiam secundo priveretur. circa quod notat Pih. n. 149. cum hæc decretalis dicat, per assecutionem curati vacare ipso jure prius curatum, ac sic ad hanc vacationem requiratur, ut utrumque sit curatum, per sensum contrarium rectè inferri, vi hujus decretalis non vacare prius habitum non curatum, etsi aliàs residentiam requiratur, aut aliter sit incompatible per assecutionem secundi curati: similiter non vacare prius curatum per assecutionem secundi curati, etsi aliunde residentiam requirentis aut incompatible. Item Barbosa. ad cit. c. de multa. & Lott. l. 1. q. 20. nu. 31. supra citati, cum teneant, non loqui hoc c. de multa. de curatis minus strictè talibus, hoc est, habentibus curam jurisdictionalem, seu fori externi tantum, teneant non vacare (quantum est ex vi hujus c. de multa.) curatum strictè tale per assecutionem curati largo modo talis, contrarium tenente) Pih. n. 150. Quarto: per extravag. execrab. idem quòd hoc statuitur; nempe ut per assecutionem (intellige pacificam quòd ad titulum & possessionem, juxta dicta aliàs) secundi curati vacet primùm ipso jure, & si utrumque retinere contenderit, vacent ipso jure ambo: quæ tamen extravag. quoad hoc punctum, ut Pih. n. 153. citans Garc. p. 11. a. 5. n. 24. Azor. p. 2. l. 6. c. 13. q. 1. & Barbosa, in hoc strictior est, & severior quàm c. illud de multa. quòd procedat non solum, dum quis duo strictè vel largè (hoc est cum jurisdictione fori contentiosi) curata obtinet; sed etiam, si quis beneficium strictè vel largè curatum obtinet cum dignitate, personatu vel officio sine cura.

2. Respondeo ad secundum: hodie dum post Trid. quæ quòd dictam vacationem constituta sunt in c. de multa. & in Extravag. execrabilis. in suo vigore perseverant, nimirum, quòd nemo obtinere possit plura curata, vel plures personatus, vel dignitates abique Sedis Apostolicæ dispensatione; sed ipso jure vacet præhabitu per assecutionem alterius, & si utrumque retinere præsumpserit, utrum-

utrumque amittat, seu ipso jure privatus existat utroque. Azor, *loc. cit.* dicens, hoc jure in præfens uti Ecclesiam, dum Trid. *sess. 7. c. 4.* hæc expressis innovat & roborat dictos illos textus: *Quicumque de cetero plura curata, aut aliàs incompatibilia beneficia quocunque modo & titulo contra SS. Canonum & præsertim constitutionis Innocent. III. qua incipit, de multa, dispositionem recipere, & simul retinere præsumpserit, beneficiis ipsi, etiam præfens Canonis (seu hujus decreti Concilii) vigore ipso jure privatus existat &c.* Quod Trid. decretum generaliter loquitur de quibuscunque beneficiis incompatilibus vigore quorumcunque Canonum, nec restringi potest ad solum illud *c. de multa*, quia addit: *præsertim*, quæ dictio ampliativa est, & comprehendit alios quoque Canones, & vi eorum alia incompatibilia, ut sunt beneficia omnino simplicia uniformia sub eodem texto, de quibus infra; quorum unum vacat ipso jure per assecutionem alterius, vi *c. literas de concess. præb. Pirh. loc. cit. nu. 150.* citans Garc. p. II. c. 91. In hoc verò omnibus istis antiquis Canonibus, utpote non loquentibus nisi de curatis, de dignitatibus, personatibus, officiis non curatis, vel de simplicibus uniformibus, seu similibus in eadem Ecclesia, esse rigidius & loqui universalius, quòd vi illarum particularum: *aut aliàs incompatibilia*, se extendat quoque ad simplicia residentiam requirentia, existentia in diversis Ecclesiis, v. g. duos Canonicatus, sentiunt Garc. *loc. cit. nu. 84.* Barb. cum aliis supra citatis contra Navar. & alios censentes, Tridentin. solum Canones innovare, non verò extendendo se ultra illos, comprehendere dicta simplicia; eò quòd particula *istæ, aut aliàs incompatibilia*, sic intelligi possunt, ut præter curata significantur etiam dignitates, personatus non curati &c. de quibus loquitur *c. de multa*. Quin & particula *istæ: etiam vigore præfens Canonis* satis indicare videantur, noluisse Concilium vacationem seu privationem novam ipso jure inducere; sed veterem confirmare & innovare, statuendo ut beneficia incompatibilia, quæ juxta jus antiquum ipso jure vacabant, etiam vacent juxta jus novum ipso jure. Quam Navarri sententiam valde probabilem & in praxi tutam, saltem ubi Tridentini hoc decretum in eo sensu & vigore non est receptum, ait Pirh. *loc. cit. nu. 150.*

Quæstio 124. Quas præterea incurrat pœnas, qui præsumit retinere plura curata, aut plures personatus, vel dignitates sine cura?

Respondeo: præterquam, quòd ipso jure amittat utrumque, est inhabilis ad ordines, & aliud quodcunque beneficium Ecclesiasticum: ita expressè *Extravag. execrabilis*, ac proinde electio talis ipso jure est irrita. Laym, *ad c. dudum, de Elect. n. 9.* vel potius, etsi talis sit ineligibilis, electio ejus cassari debet. Pirh. *de præb. n. 174. & 175.* Porro non extendit se hæc pœna inhabilitatis ad beneficia obtenta, sed ad obtinenda. Pirh. *loc. cit. n. 153.* Garc. p. II. c. 5. n. 7. citans Hojed. Abb. &c. Item locum non habet in legitime dispensato ad plura, qui illa recipit non canonicè; licet enim is male agat recipiendo illa sine titulo canonico, non tamen incurrit dictam pœnam, quòd plura simul obtineat, cum ad hoc habeat dispensationem. Pirh. *loc. cit.* Garc. *nu. 18.* citans Hojed. *de incomp. p. 1. c. 17. n. 29.* Tusch. *concl. 69, lit. B. à n. 37.* Butrium

inc. dudum, de Elect. qui tamen id limitat, ut procedat, si dispensatio concessa ad obtinenda, & hæc dein obtineantur non canonicè; secus si concessa ad jam obtenta, eò quòd si ea obtenta non canonicè, dispensatio ad ea simul retinenda sit subreptitia, ob non expressum in ejus impetratione vitium eorum, adeoque ad nihil proficit. Limitat etiam, ut procedat, si dispensatio concessa simpliciter ad obtinenda; secus si concessa cum hac clausula, seu sub hac conditione: *si aliàs canonicè conferantur*; eò quòd tunc, si conferantur non canonicè, deficiat conditio & forma expressa in dispensatione, adeoque ea nihil proficit. Quam tamen secundam limitationem improbat Garc. *n. 21.* cum Hojed. Tusch. *II. cit. &c.* eò quòd dicta clausula non inducat formam & conditionem, sed sic expressio illius, quòd tacitè inest: ut Thom. Sanch. *de matrim. l. 2. d. 11. n. 18. & l. 3. d. 33. n. 3.* quin & juxta Gomez. *ad reg. de Annal. q. 14.* dispensatio subreptitia & insufficientis excuset assequentem secundum curatum à dicta pœna; quòd tamen intelligendum sibi videri, ait Garc. *n. 22.* nisi subreptio & insufficientia dispensationis esset clara. Neque dicta pœna locum habet in obtinente plures parochiales cum dispensatione, dum is ipso jure eas perdidit ob non promotionem intra annum vel aliàs. Garc. *n. 25.* citans Nav. *conf. 12. de rescrip. à n. 12.* Neque denique locum habere videtur dicta pœna inhabilitatis in retinente uniformia sub eodem texto, aut aliàs incompatibilia; eò quòd pœna in dicta *Extravag.* statuta extendi non debeat ad ibi non expressa. Garc. *n. 30.* quamvis enim *nu. 31.* dicat, retinentem talia duo uniformia sub eodem texto vel aliàs incompatibilia sine legitima dispensatione sit indignus & ineligibilis, juxta *c. dudum, de Elect.* non tamen verè dici possit irregularis, ut perperam Mandos. *de irregul. l. 3. c. 4.* & Henriq. *in sum. l. 14. c. 9. §. 1.* cum id in jure expressum non sit; imò, ut Garc. *num. 33.* ut non sit ita inhabilis, ut collatio seu provisio ei facta sit nulla. Econtra locum habet dicta pœna inhabilitatis uti & amissionis, non tantum, ubi retinetur duo curata, aut curatum cum dignitate, personatu, vel officio habentibus curam animarum, saltem fori contentiosi; sed sufficit retinere curatum, sive strictè, sive largè tale cum dignitate, personatu, vel officio sine ulla cura, vel duas dignitates, personatus, officia sine cura; aut dignitatem cum personatu vel officio sine cura. Garc. *n. 24.* citans Staphil. *de lit. gratia. tit. de var. mod. vacationis §. tertius vacationis modus.* Navar. *in c. si quando, de rescrip. excep. 6. num. 5.* Mandos. *in reg. 1. Cancell. Azor. p. 2. l. 6. c. 13. q. 1.* Pirh. *n. 150.* citans Barbos. contra Hojed. & alios tenentes, non habere locum dictas pœnas, dum retinetur personatus vel dignitas absque cura cum curato.

Quæstio 125. An, & qualiter dimittendum præhabitu, ut evitetur hæc pœna amissionis utriusque & inhabilitatis?

Respondeo: præter dicta supra de tempore, quo facienda hæc dimissio, esse dimittendum sub publico testimonio verbaliter, realiter, & cum effectu, ut inquit *Extravag. execrabilis*, quo jure in præfens utitur Ecclesia, ut Azor. *loc. cit.* & hanc sententiam in rigore esse veram, quia verba illa *Extravagantis* sunt clara, ait Garc. *nu. 41.* cum Zerolo. *in pr. p. 1. v. benef. §. 3.* Nihilominus, saltem